

EVROUWCIPATIE

De werkkamer tegenover die van mij wordt gedeeld door twee jonge, knappe, slimme Italiaanse medewerksters. Vrouwen zijn bij ons, in het wetenschappelijk bedrijf, in de minderheid. De twee Madonna's voelen zich bijzonder en bedreigd en ze zetten zich af tegen de mannenwereld. Ze doen dat op een leuke manier. Op hun deur hangt de tekst van een mop die verhaalt over iemand die op zoek is naar een beter stel hersens en die zich verbaast over het feit dat mannenhersens zoveel duurder zijn dan die van vrouwen. De verklaring is eenvoudig: bruikbare mannenhersens zijn schaars en diegene die bruikbaar zijn zijn veelal ongebruikt en dus zo goed als nieuw.

Niet alleen mannenhersens zijn duurder, ook mannenarbeid wordt beter betaald. Eerder deze maand publiceerde het SCP en het CBS de eerste Emancipatiemonitor, waarin de positie van mannen en vrouwen in Nederland vergeleken worden en sekseverschillen worden blootgelegd. Belangrijke conclusie: er zijn nog zeer grote verschillen. Zo bedraagt het gemiddelde bruto uurloon van vrouwen slechts ongeveer driekwart van dat van mannen. Het verschil is zo'n 8 gulden per uur, of f 14.000 op jaarbasis.

Een deel van het verschil valt toe te schrijven aan objectieve factoren. Vrouwen werken meer in slecht betalende sectoren zoals de zorg, in functies die minder carrièremogelijkheden bieden, op lagere functieniveaus en in kleinere bedrijven. Als voor al deze factoren gecorrigeerd wordt blijft echter nog steeds een gemiddeld verschil van 7% bestaan. Als vrouw wordt je op de arbeidsmarkt gediscrimineerd. Je verdient per uur een knaak minder dan je collega die verder precies hetzelfde is, maar die toevallig een piemel heeft. Per jaar scheelt dat f 4500,--.

Rechtvaardig? Nee, natuurlijk niet. Het grootste probleem is echter dat dit beloningsverschil ook realisatie van de emancipatiedoelstellingen in de toekomst bemoeilijkt. Hoe kunnen vrouwen en mannen gelijke kansen en mogelijkheden hebben als de markt de man beter belooft? Stel je een jong werkend koppel voor waar het eerste kind op komst is en dat moet besluiten wie hoeveel minder gaat werken. Omdat hij meer verdient is het gezinsinkomen het hoogst als hij full-time blijft werken en zij de zorg volledig op zich neemt. Eerlijk?

De vraag waarom vrouwen minder verdienen dan mannen wordt in de Emancipatiemonitor niet beantwoord. Recent onderzoek, van twee mannelijk collega's uit Tilburg en van een man en een vrouw uit Chicago biedt inzicht. Concurrentie dwingt bedrijven mannen een hoger loon te betalen omdat vrouwen zich minder geloofwaardig aan een carrière kunnen binden. Bij vrouwen is de kans groter dat ze meer tijd besteden aan het gezin en dat ze minder investeren in de werkrelatie.

Opvallend is trouwens ook dat getrouwde mannen meer verdienen dan niet getrouwde. De verklaring is simpel. Een getrouwde man heeft veelal een vrouw die een groot gedeelte van het huishouden voor haar rekening neemt. Daarmee wordt de man een grote zorg uit handen genomen, hij kan zich concentreren op zijn werk en is dan redelijk productief. De baas is bereid daarvoor te betalen.

Mijn eigen gezinssituatie illustreert het argument. Mijn vrouw werkt part-time en op de dagen dat zij werkt bellen de kinderen ook mij om hun problemen op te lossen. Ik ben dan afgeleid en niet zo productief als op de andere dagen, ik zou net zo goed thuis kunnen zijn.

De Emancipatiemonitor laat zien dat op het gebied van huishoudelijke activiteiten, zoals koken, schoonmaken, strijken en boodschappen doen, er nog grote verschillen tussen mannen en vrouwen zijn: 52% van de mannen besteedt er minder dan één uur per week aan, maar 77% van de vrouwen is er elke dag mee bezig. Het zijn deze dagelijkse beslommeringen die afleiden van het betaalde werk en die veroorzaken dat vrouwen met hun gedachten minder bij het werk van de baas zijn en minder verdienen.

Het meest ontluisterende cijfer in de monitor is dat 60% van de jongens ook in de toekomst dit huishoudelijk werk volledig aan de meisjes wil overlaten. Zo bezien is op emancipatiegebied nog veel werk in Nederland te verzetten.

Eric van Damme